

Sygn. akt III CZ 195/22

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa G. K.

przeciwko Izbie Adwokackiej w K.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 lipca 2022 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 24 stycznia 2022 r., sygn. akt I ACz 314/21,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z 15 lipca 2021 r. oddalił zażalenie powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z 12 stycznia 2021 r., odrzucające jej pozew wniesiony przeciwko Izbie Adwokackiej w K. w zakresie żądania z pkt 1 i 2 pozwu.

Skargę kasacyjną od tego postanowienia złożyła osobiście powódka wskazując, że jest adwokatem, w związku z czym jest uprawniona do podejmowania czynności przed Sądem Najwyższym, związanych z prowadzonym postępowaniem.

Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z 24 stycznia 2022 r. odrzucił skargę kasacyjną powódki od postanowienie tego Sądu z 15 lipca 2021 r.

Wskazał, że została ona wniesiona z naruszeniem nakazu obowiązkowego zastępstwa strony przez adwokata lub radcę prawnego, przewidzianego w art. 87¹ k.p.c., gdyż powódka na podstawie uchwały Okręgowej Rady Adwokackiej w K. z 10 listopada 2016 r. została zawieszona w czynnościach zawodowych adwokata i - jak wynika z informacji Okręgowej Rady Adwokacją z 12 stycznia 2022 r. - w dalszym ciągu nie wykonuje zawodu. Stosownie do art. 4b ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2022 r., poz. 1184; dalej: „p.a”) adwokat nie może wykonywać zawodu w razie orzeczenia kary zawieszenia w czynnościach zawodowych albo tymczasowego zawieszenia w wykonywaniu czynności zawodowych. Według zaś art. 4d powołanej ustawy, adwokat zawieszony w wykonywaniu czynności zawodowych nie może występować przed sądami lub organami państwowymi i samorządowymi.

W zażaleniu na to postanowienie powódka wniosła o jego uchylenie, zarzucając Sądowi Apelacyjnemu naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c., art. 87¹ k.p.c. w związku z art. 46 ust. 1 pkt 5, art. 81 ust 1 pkt 4 „p.a” i art. 224 § 1 k.p.c.; art. 46 ust. 1 i 3 p.a., art. 1 i 2 k.p.c., art. 125 k.c., § 25 ust. 3 regulaminu organizacji i funkcjonowania okręgowych rad adwokackich, § 12 ust. 1 regulaminu wykonywania uchwał ORA , art. 32 Konstytucji i art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności intelektualnej także przez rzeczników patentowych. Zastępstwo to obejmuje również czynności procesowe związane z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowane przed sądem niższej instancji. Odstępstwo od tej zasady przewidziano w przypadkach wymienionych w art. 87¹ § 2 k.p.c., min. w sytuacji, gdy – jak w konkretnym stanie faktyczną - stroną jest adwokat. Przepis ten nie określa wymagania, aby adwokat - podobnie jak inne wymienione w nim osoby posiadające zdolność postulacyjną - wykonywał swój zawód.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że celem wprowadzenia przymusu adwokacko – radcowskiego jest zapewnienie możliwości sprostania przez wnoszącego skargę kasacyjną wysokim wymaganiom tego środka odwoławczego, czemu mogą podołać jedynie osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje. Odrzuca się przy tym rozumowanie, wedle którego kwalifikacje te – nabyte skutecznie – trwają tylko dopóty, dopóki posiadająca je osoba zajmuje określone stanowisko lub wykonuje określony zawód. Podkreśla się również, że zwolnienie konkretnie wymienionych osób od przymusu adwokackiego w ich własnych sprawach zostało podyktowane nie posiadaniem przez nich określonego statusu zawodowego, lecz nabyciem szczególnych kwalifikacji zawodowych a sformalizowane wymogi dotyczące wykonywania zawodu radcy prawnego (adwokata), określone ramami ustawy, mają zastosowanie wtedy, gdy działa on jako pełnomocnik osoby trzeciej, a nie w przypadku, gdy podejmuje czynności procesowe we własnej sprawie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 24 listopada 1997 r., II CKN 270/97, OSNC 1998, nr 5, poz. 82).

W świetle przytoczonego zapatrywania, aprobowanego przez skład orzekający, nie można uznać – jak przyjął Sąd Apelacyjny – że zawieszenie adwokata w czynnościach zawodowych pozbawia go zdolności postulacyjnej we własnej sprawie; w tym przypadku nie świadczy on pomocy prawnej w rozumieniu art. 4 p.a., a co za tym idzie nie odnoszą się do niego konsekwencje zawieszenia w czynnościach zawodowych, przewidziane w art. 4b ust.1 pkt 5 i art. 4d p.a.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

[as]